

Historische Vereniging Brabant

Activiteitenverslag en Jaarrekening 2012

Voorwoord

De Historische Vereniging Brabant is een vereniging die zich ten doel stelt de geschiedbeoefening in en over Noord-Brabant te bevorderen. Dit door beroepsbeoefenaren en bijzonder geïnteresseerden in contact te brengen met elkaar en te proberen hen onderling te verbinden. Dit doel wordt nagestreefd door het beleggen van contactdagen, thema-, en studiebijeenkomsten.

Het beleid van de Historische Vereniging Brabant is er op gericht deze en dergelijke activiteiten zoveel mogelijk te ontwikkelen en te organiseren in samenwerking met andere organisaties, dan wel andere organisaties daarbij behulpzaam te zijn, om op die manier weer een bijdrage te leveren aan wat zij in het belang van de geschiedbeoefening in en over Noord-Brabant proberen te bereiken.

Naast de rol die de Historische Vereniging Brabant vervult als ‘netwerkorganisatie’ en ‘bondgenoot’, spant zij er zich financieel ook voor in, sinds 2010 en voorlopig tot en met 2014, dat het *Noordbrabants Historisch Jaarboek, podium voor recent historisch onderzoek*, als jaarlijkse boekuitgave zal kunnen blijven voortbestaan. De daaraan verbonden kosten leggen een zo groot beslag op de jaarlijkse contributie-inkomsten, dat de financiële marges, waarbinnen de Historische Vereniging Brabant als ongesubsidieerde provinciale vrijwilligersorganisatie bij machte is zich staande te houden en ook overige activiteiten te ontwikkelen, helaas wel erg smal zijn.

Daarom spreken wij bij het uitbrengen van dit jaarverslag in de eerste plaats onze hartelijke dank uit aan al diegenen die er als vrijwilliger aan hebben meegewerkt het activiteitenjaar 2012 tot een goed einde te brengen. Dat geldt ook met name voor prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld en prof. dr. Jos Swanenberg. Wij zijn hen dankbaar voor hun adviezen en daadwerkelijke persoonlijke inzet daarbij. Ook willen wij de Stichting Erfgoed Brabant danken voor de ondersteuning die de Historische Vereniging Brabant over 2012 van haar mocht ontvangen in de vorm van het tijdschrift *In Brabant*.

Willem van der Staak, voorzitter
Greet Kürten, waarnemend secretaris
Peter Thoben, penningmeester

Activiteitenverslag 2012

Algemeen

Wat haar activiteitenprogramma betreft is de Historische Vereniging Brabant er in geslaagd waar te maken wat zij voor 2012 aan vernieuwingen in het vooruitzicht had gesteld. De jaarlijks gebruikelijke contactdag, themadag en excursie werden in 2012 voor het eerst onderling inhoudelijk met elkaar verbonden rond één thema: *'De Brabantse identiteit'*. De traditie van jaarlijkse excursie kreeg in haar vervolg onder een nieuwe naam: *'Collegetour door Brabant'*. In de vernieuwde opzet hebben de oorspronkelijke doelstellingen: het creëren van een 'netwerkmoment' voor vak- en bentgenoten en onderlinge uitwisseling van kennis en ideeën, een zwaarder accent gekregen. In de lijn van het zoeken naar nieuwe mogelijkheden tot samenwerking met andere organisaties deed zich als nieuw initiatief voor: het symposium *'Rooms lezen: verheffing en vermaning'*, in samenwerking met de Stichting Zuidelijk Historisch Contact en de Leerstoel Cultuur in Brabant. Maar 2012 leverde ook een teleurstelling op: de voor 9 juni 2012 geplande studiedag, gewijd aan de 'Brabantse identiteit in de film' moest wegens onvoldoende aanmeldingen onverwacht worden afgelast.

Zaterdag 3 maart 2012

Algemene ledenvergadering en Contactdag

Op 3 maart 2012 vond in het Deprez gebouw in Tilburg de jaarlijkse algemene ledenvergadering en contactdag plaats. In de ochtend werd er vergaderd over de jaarlijks gebruikelijke zaken van huishoudelijke aard: het jaarverslag en de jaarrekening 2011, het jaarprogramma en de begroting 2012, de bestuurssamenstelling en de benoeming van de kascontrolecommissie voor het jaar 2012. 27 leden tekenden de presentielijst, daarnaast waren er enkele introducés aanwezig.

Na een gezamenlijke lunch was het woord aan prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld om het jaarthema *'De Brabantse identiteit'* in de film te introduceren. Een thema dat bedacht is door onze programma-commissie. Daarna toonde dr. Cees Slegers op een luchtige manier hoe de verfilming van een aantal Brabantse romans uitpakt voor het beeld dat er heerst van de Brabander. Het geheel werd opgeluisterd door het tonen van enkele filmfragmenten.

Zaterdag 9 juni 2012

Studiedag De Brabantse identiteit in de film

Voor een verdere verdieping van het jaarthema plande de Historische Vereniging Brabant op 9 juni studiedag. Er was een interessante een afwisselend programma opgesteld dat zou worden gepresenteerd door dagvoorzitter dr. Cees Slegers. Prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld wilde een inleiding geven over hoe men geschiedenis kan omzetten in film. Filmregisseur André van Duren zou zijn ervaringen en inzichten delen over de film *'De bende van Oss'*. Hoe komt in deze film het Brabantse dialect, de misdaad in een Brabantse stad, de strijd tussen het katholieke Zuiden en de bezettingsmacht uit de Randstad tot uiting? Bijzonder hoogleraar 'Diversiteit in taal en cultuur in Brabant' prof. dr. Jos Swanenberg zou ingaan op het taalgebruik als kenmerk van de verbeelding van de Brabanders en drs. Patrick Timmermans had een inleiding voorbereid over 'Maakbaar verleden.' Drs. Frank van der

Maden had zich voorbereid op een inleiding op het thema ‘Andere tijden, andere beelden?’ en Frank van Osch zou ingaan op de vraag of het beeld van de Brabander bewust of onbewust beïnvloed wordt door identiteit, clichés of voorkennis in zijn inleiding ‘Brabander met voorkennis.’ Helaas kwamen er, ondanks een uitgebreide reclamecampagne, slechts 24 aanmeldingen waarop het bestuur heeft moeten besluiten de studiedag te annuleren. Het door laten gaan van de studiedag, met zo weinig aanmeldingen, gaat de financiële draagkracht van de vereniging immers ver te boven of doet een te grote aanslag op het kleine vermogen.

Zaterdag 2 september 2012

Collegetour door Brabant

Na de teleurstellende ervaring van het annuleren van de studiedag van 9 juni is de programmacommissie en uw bestuur voortvarend te werk gegaan om op 2 september een nieuw initiatief aan te bieden: een collegetour door Brabant. Onder leiding van dagvoorzitter prof. dr. Jos Swanenberg, werd na een vertrek vanaf station Eindhoven de Bavaria bierbrouwerij in Lieshout bezocht, waar Peter Swinkels, oud bestuursvoorzitter van Bavaria Lieshout, een inleiding gaf over de rol die identiteit, met name de Brabantse, in het marketing- en reclamebeleid van Bavaria vervult.

De lunch werd gebruikt in de Brabantse Kluis in Aarle-Rixtel. Tijdens de maaltijd verzorgden Christa Mighels, gastvrouw van herberg De Brabantse Kluis, en Zuster Sarto van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed, een inleiding over de historie van de herberg, het missieklooster en de kloosterboerderij en over de tot stand gekomen vorm van onderlinge samenwerking op deze locatie.

Daarna plaatste dr. Wies van Leeuwen, architectuurhistoricus en adviseur Monumentenzorg van de provincie Noord-Brabant, de bijzondere betekenis van dit initiatief binnen de context van de zorg voor het behoud en de instandhouding van religieus erfgoed in Noord-Brabant. Hierna reed de bus verder naar museum De Wieger in Deurne waar Bert Beulens, neerlandicus en publicist, herinneringen ophaalde aan de vele ‘Bekende Nederlanders’ uit Deurne e.o. die in de vorige eeuw de beeldvorming in Nederland met betrekking tot de Brabantse identiteit in zo belangrijke mate mede hebben bepaald. Hij verwoordde dit in de vorm van een gesproken column. Tot slot werd de tentoonstelling ‘Barbizon in Brabant’ bezocht na een inleiding door Peter Thoben, oud-directeur-conservator van Museum Kempenland Eindhoven. Wat restte was nog een busrit terug naar NS station Eindhoven waar rond 18.00 uur een einde kwam aan een geslaagde collegetour die 44 deelnemers telde.

Zaterdag 6 oktober 2012

Dag van de Brabantse Volkscultuur

De ‘Dag van de Brabantse Volkscultuur’ is een jaarlijks terugkerende activiteit. Bij de organisatie werkt de Historische Vereniging Brabant nauw samen met de Stichting Erfgoed Brabant, de Leerstoel Cultuur in Brabant, de Stichting Brabants Heem en het Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed. Deze studiedag vond plaats op 2 oktober 2011 in De Schakel in Gilze, onder de titel ‘Sport als spiegel van de samenleving’.

Het programma omvatte een lezing over ‘Sport in de samenleving’ door Thijs Kemmeren, en een inleiding door Kitty de Leeuw over ‘Religieuze bedenkingen tegen de sportkleding van vrouwen en meisjes. Christ van de Besselaar beschouwde de ‘Ontwikkeling van de

voetbalsport in Brabant' en Ad Schrauwen gaf een voorbeeld van negentiende eeuwse sportmarketing onder de titel 'De Ronde van Roosendaal 1929- 1939.' Namens de Historische Vereniging Brabant maakten Mirjam Heijs en Peter Thoben deel uit van het organisatie team. Deze studiedag telde ca 50 deelnemers.

Vrijdag 2 november 2012 Symposium Rooms lezen

Samen met de Stichting Zuidelijk Historisch Contact en de Leerstoel Cultuur in Brabant organiseerde de Historische Vereniging het symposium 'Rooms lezen: verheffing en vermaning'. Het vond plaats in een van de zalen van de Universiteit van Tilburg. Karen Ghonem-Woets, Bram Noot en Cecile van Eijden gaven een korte introductie op hun boeken, respectievelijk *Boeken voor de katholieke jeugd*, *Lezen met een roomse bril* en *Moralinezuur en voorlichting*. Daarna gingen zij met elkaar en met de zaal in discussie.

Verder waren er die middag nog inleidingen door Mathijs Sanders, universitair docent Algemene Cultuurwetenschappen en Letterkunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen en Jacques Dane, historicus en hoofd afdeling Collectie en Onderzoek van het Nationaal Onderwijsmuseum, Dordrecht. Kitty de Leeuw presenteerde op die bijeenkomst haar nieuwe boek *Alles flink dicht*, een comparatieve studie naar kledingvoorschriften en zedelijkheid, standsverschil en sekseverschil bij verschillende denominaties 1914-1970. Tot slot reageerde Jos Palm, historicus, journalist en radiopresentator van o.m. het VPRO-programma OVT, auteur van *Onze moeder de Heilige Kerk, de ondergang van Rooms Nederland*, op dit nieuwe boek. Zo'n 90 belangstellenden hebben dit symposium bezocht.

14 december 2011 Presentatie Noordbrabants Historisch Jaarboek

Het *Noordbrabants Historisch Jaarboek* is een jaarlijkse boekuitgave, gebaseerd op nauwe onderlinge samenwerking tussen de Stichting Zuidelijk Historisch Contact, de Leerstoel Cultuur in Brabant, de Stichting Erfgoed Brabant en de Historische Vereniging Brabant, waarbij de Stichting Zuidelijk Historische Contact de rol vervult van uitgever, de Leerstoel Cultuur in Brabant (prof. dr. Arnoud-Jan Bijsterveld) zorg draagt voor de samenstelling en redactie.

Het *Noordbrabants Historisch Jaarboek 2012 (deel 29)* werd uitgebracht op 14 december 2012 en officieel gepresenteerd op een daartoe belegde feestelijke zitting in de Hofzaal van Museum het Markiezenhof in Bergen op Zoom. Wim Blockmans verzorgde een inleiding onder de titel 'Waarom de grondwettelijke monarchie in Brabant is ontstaan?' Yvonne Kortlever sprak over 'Bergen op Zoom 800 jaar' en Jan van Oudheusden schetste de 'Herinneringscultuur in Noord-Brabantse steden in de negentiende en twintigste eeuw.' Deze bijeenkomst telde 50 aanwezigen.

In Brabant, tijdschrift voor Brabants heem en erfgoed

Het tijdschrift *In Brabant* is een uitgave van de Stichting Brabants Heem, de Historische Vereniging Brabant en de Stichting Erfgoed Brabant, waarbij de Stichting Erfgoed Brabant de rol van uitgever vervult en ook zorg draagt voor de distributie. In 2012 is het tijdschrift *In Brabant* zes maal uitgebracht.

Jaarrekening 2012

Algemeen

In het verslagjaar is een nieuwe penningmeester aangetreden, die veel moeite heeft moeten doen om de contributies geïnd te krijgen. Ongeveer een derde van de leden wacht een aanmaning af, voordat tot betaling overgegaan wordt en daarvan moet nog eens een derde deel voor een tweede keer gemaand worden en enkelen tot slot nagebeld. Al met al kost dat niet alleen veel tijd en ergernis, maar deze gang van zaken brengt ook extra kosten met zich mee, waarmee de vereniging bij het vaststellen van de contributie geen rekening heeft gehouden. Het is van het grootste belang voor de vereniging dat de leden een grotere betalingsdiscipline aan de dag leggen in het begin van het jaar en niet eerst met hun betaling over de brug komen, wanneer het *Noordbrabants Historisch Jaarboek* in aantocht is, want die verplichting wordt al aan het begin van het kalenderjaar vastgelegd.

In het verenigingsjaar hebben 20 leden hun lidmaatschap opgezegd, twee leden hebben wij door overlijden verloren, drie als lid te boek staande 'leden' weigerden te betalen en bij twee leden is de contributie (tot nu toe) oninbaar gebleken. De aanwas in 2012 was acht leden, zodat de ledenteller aan het begin van het verenigingsjaar op 314 leden staat.

Dankzij de inspanningen van de redactieraad en de Stichting Zuidelijk Historisch Contact als uitgever is het nieuwe *Noordbrabants Historisch Jaarboek* deel 29 op het eind van het jaar verschenen mede door een aanzienlijke subsidie van Erfgoed Brabant.

De afnameverplichting die de Historische Vereniging Brabant in 2010 op zich heeft genomen, legt een zware druk op de financiën van de vereniging, namelijk circa 75% van de contributie-inkomsten moeten aan het jaarboek besteed worden. Het is duidelijk dat de polsstok daardoor niet groot genoeg is om verdere activiteiten met enig financieel risico te ondernemen. Het afblazen van de studiedag op 9 juni moet in dit perspectief gezien worden. De jaarvergadering c.q. contactdag in Tilburg op 3 maart heeft nagenoeg quitte gespeeld, terwijl de collegetour op 2 september op een paar honderd Euro niet geheel kostendekkend is geweest.

Rekening van inkomsten en uitgaven over 2012

	Rekening 2012	Begroting 2012	Rekening 2011
Inkomsten (€)			
Contributie	11.075,00	10.400,00	9.317,50
Contactdag	966,00	1.250,00	1.267,50
Overige activiteiten	1.935,00	8.400,00	4.906,05
Incidenteel	90,50		640,93
Debetrente	99,89	100,00	42,81
	----- +	----- +	----- +
Totaal	14.166,39	20.150,00	16.174,79
Uitgaven (€)			
Contributieverlies	p.m.	p.m.	p.m.
Jaarboek en verzending	7.441,47	7.000,00	6.134,10
Contactdag	1.058,87	1.150,00	1.041,50
Overige activiteiten	2873,73	8.830,00	4.607,34
Studiedag	645,00		
Collegetour	1566,86		
Volkscultuur	104,86		
Rooms lezen	436,74		
Presentatie jaarboek	120,27		
Bestuurskosten	485,08	600,00	624,90
Porti + Kantoorbenodigdheden	80,95	1.300,00	1.506,51
Overige organisatiekosten			548,54
Website	157,08	170,00	157,08
Bankkosten	164,98	130,00	121,76
Incidenteel	2,50 -/-		275,00
Winst/Verlies	1.906,73	970,00	1.158,06
	----- +	----- +	----- +
Totaal	14.166,39	20.150,00	16.174,79

Balans per 31 december 2012

	31 december 2012	31 december 2011
Activa (€)		
Betaalrekening	237,06	746,32
Spaarrekening	8.142,70	3.542,81
Debiteuren	700,00	2.389,00 *
	----- +	----- +
Totaal	9.079,76	6.678,13
Passiva (€)		
Eigen vermogen	5.868,13	4.710,07
Positief resultaat 2011		1.158,06
Positief resultaat 2012	1.906,73	
	----- +	----- +
Crediteuren	7.774,86	5.868,13
	1.304,90	810,00
	----- +	-----
Totaal	9.079,76	6.678,13

* een bedrag van 700,- nog niet in 2012 ontvangen

Leden, Bestuur en Organisatie

Leden

Per 1 januari 2012 telde de Historische Vereniging Brabant 333 leden. In 2012 hebben in totaal twintig leden hun lidmaatschap opgezegd, aan vijf leden werd het lidmaatschap om administratieve reden ontzegd en er zijn twee leden overleden, te weten de heer A.E.M. Esch uit Oirschot en de heer K. Tetteroo uit 's-Hertogenbosch. Er hebben zich acht nieuwe leden aangemeld zodat wij het jaar eindigen met 314 leden. De trend van de jaarlijks geleidelijke terugloop van het ledental heeft zich tot onze spijt ook in 2012 verder doorgezet ondanks de nieuwe ledenwerffolder die het bestuur heeft opgesteld en verspreid onder een groot aantal archieven en bibliotheken in Noord-Brabant.

Bestuur

Het bestuur heeft in 2012 bestaan uit de volgende leden:

Willem van der Staak	voorzitter
Greet Kürten	secretaris (tot 12 maart 2012)
Francien van den Heuvel	secretaris (vanaf 12 maart tot 7 december 2012)
Mirjam Heijs	penningmeester (tot 12 maart 2012)
Peter Thoben	penningmeester (vanaf 12 maart 2012)
Jopie de Haan	lid
Greet Kürten	lid (vanaf 12 maart 2012)
Mirjam Heijs	lid (vanaf 12 maart 2012)

Het bestuur vergaderde in 2012 acht maal. Daarnaast werd vele malen acte de présence gegeven bij activiteiten van bevriende verenigingen/instellingen.

Organisatie

Voor het organiseren van activiteiten kon een beroep worden gedaan op de Programmacommissie.. Deze bestond uit de volgende leden: Jopie de Haan, Mirjam Heijs, Greet Kürten, Jos Swanenberg, Ottie Thiers (t/m 3 maart 2012) en Willem van der Staak.

Omdat de teruggang van het aantal leden en de belangstelling voor onze activiteiten het bestuur grote zorgen baart, is besloten in te schrijven op de waardebonnenactie 'Advies op maat' georganiseerd door het Prins Bernhard Cultuurfonds. Op 18 juni werd deze bon aan onze vereniging toegekend en in ontvangst genomen door de voorzitter. Deze bon geeft recht op vijf dagdelen ondersteuning van twee adviseurs van de Sesam academie. Op 20 september vond een eerste overleg met deze vertegenwoordigers plaats. Er is een plan van aanpak gemaakt en de uitvoering hiervan zal in 2012 plaatsvinden.

Communicatie

Er werden wederom verschillende oproepen gedaan aan de leden om hun e-mail adres beschikbaar te stellen met als doel om hen in het vervolg meer langs die weg van nieuws te kunnen voorzien en ook om te kunnen besparen op de jaarlijkse kosten van porti. Bijna de helft van de leden heeft aan deze oproep gehoor gegeven.

Op het internet is de Historische Vereniging Brabant bereikbaar op www.hvbrabant.nl. Qua vormgeving en redactie heeft deze site in de loop van 2012 geen verandering ondergaan. Bij de zorg voor het beheer van de site ondervindt het bestuur belangrijke hulp van Hilly Meertens, een vrijwilligster buiten de vereniging om. Wij zijn haar daarvoor zeer erkentelijk.

Binnen het domein van de sociale netwerken op het internet is de Historische Vereniging Brabant sinds medio 2011 herkenbaar en bereikbaar als interessegroep op LinkedIn. Deze LinkedIn-groep neemt geleidelijk aan in omvang toe en telt thans 55 volgers.

Het bestuur van de Historische Vereniging Brabant

's- Hertogenbosch,

Historische Vereniging Brabant
Postbus 1325
5200 JB 's-Hertogenbosch
secretaris@hvbrabant.nl